

Jesensko vreme na Kredarici

Temperaturni povpreček lanske jeseni (1991) na Kredarici, ki je znašal $0,1^{\circ}$, je bil enak dolgoletnemu temperaturnemu povprečku obdobja 1956–1985. V padavinskem pogledu pa je bila lanska jesen prekomerno namočena, saj je padlo kar 112 % normalne, to je dolgoletne jesenske višine padavin. Podrobnosti po mesecih so naslednje:

Septembrski temperaturni povpreček, ki je znašal $5,3^{\circ}$, je bil občutno nad septembrsko normalno temperaturo, ki znaša $3,8^{\circ}$. Oktobrski temperaturni povpreček je bil z $-1,1^{\circ}$ občutno pod normalno vrednostjo, ki znaša $0,4^{\circ}$. Novembrski temperaturni povpreček $-3,9^{\circ}$ je bil skoraj enak normalni vrednosti, ki znaša $-4,0^{\circ}$.

Mesečni temperaturni ekstremi so bili v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov Kredarice. Najvišje temperature posameznih mesecev so znašale $13,4^{\circ}$ dne 19. septembra, $9,5^{\circ}$ dne 5. oktobra in $6,6^{\circ}$ dne 2. novembra. Najnižje mesečne temperature so naslednje: $-3,1^{\circ}$ dne 8. septembra, $-12,4^{\circ}$ dne 21. oktobra in $-12,9^{\circ}$ dne 11. novembra.

Septembrski mesečni povpreček oblačnosti (5,6 desetlin pokritosti neba) je bil enak dolgoletnemu povprečku (to je normalni vrednosti). Heliograf na Kredarici je v tem mesecu registriral 169 ur sončnega sija, kar je 44 % maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v septembru. Skupno je v tem mesecu padlo 197 mm padavin v 12 padavinskih dneh, kar je 104 % normalne septembrske višine padavin. Dvakrat je vmes tudi snežilo. Snežna odeja je ležala dva dni, njena največja debelina je merila 2 cm (dne 29. septembra).

Oktobrski povpreček oblačnosti, ki je znašal 4,7 desetlin pokritosti neba, je bil pod dolgoletnim povprečkom (5,1). V tem mesecu je bilo na Kredarici registriranih 172 ur sončnega sija, kar je 50 % njegovega maksimalnega možnega trajanja v tem mesecu. V 11 padavinskih dneh (osemkrat je vmes snežilo) je skupno padlo 286 mm padavin, kar je 150 % normalne oktobrske višine padavin. Snežna odeja je 17 dni prekrivala Kredarico, njena maksimalna debelina je merila 35 cm (dne 20. in 21. oktobra).

V oktobru je bil najhladnejši dan 21. dan v mesecu. Tega dne je znašala najvišja temperatura $-9,4^{\circ}$. Se pa maksimalna dnevna temperatura kar devet dni ni dvignila nad ledišče. Potemtakem so imeli na Kredarici v oktobru devet »ledenih dni«. Novembrski povpreček oblačnosti (6,3) je bil le malo nad dolgoletnim povprečkom (6,0). Sonce je samo 99 ur obsevalo Kredarico, kar je komaj 35 % maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v novembru. V skupno 15 dneh sneženja je padlo 262 mm padavin ali 132 % normalne višine padavin tega meseca. Snežna odeja je ves mesec

prekrivala Kredarico. Njena največja debelina je merila 180 cm (dne 25. in 26. novembra).

Novembra je bilo na Kredarici 18 ledenih in 30 mrzlih dni; ledeni dnevi so dnevi, ko se najvišja dnevna temperatura zraka ne dvigne nad ledišče, to je nad 0°C ; mrzli dnevi pa so dnevi, ko je najnižja dnevna temperatura pod lediščem.

V novembru, ko se je nabralo nekaj več snega, so se utrgali prvi snežni plazovi. Na splošno pa so bile jesenske višine snežne odeje zelo skromne.

France Bernot

odmevi

Goethe v Soški dolini

Svelizhani šo ty, kir nevidio, ino viner verujo (S. Joannesa Evangeli, Cap. 21)

Edo, Edo, ti imaš veliku škërby inu muje: Ampak enu je potrebnu (S. Lukesha Evangeli, Cap. 10): de bi nam všim kuker en prjatel pusstil šposnati, is katerich bukev tiga Goetheta šj naidell, de je ta issti Goethe po Dolyny Sošhky spanziral, inu al je blu tu v'telessu ali sunej telessa, na semli ali v'unstranškim lebny, inu kaku je taissti Goethe tu tebi nasnaniti puštil.

Ne dai, de v'temy nesnanian chlaštamo kuker ena ryba na ssuchem.

Po tih edinosvelizhavnih evangeliov inu po Iurja Dalmatina bessedi (»TV IE, VSE SVETV PISMV, STARIGA inu Noviga Teštamenta«) sa Eda Kosoroga (PV 1991/XI/488) našhkribal neveren Tomašh

SStancko Clynnar

Zapostavljeni planinski velikani

Lanskega avgusta (1991) je Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport izdal »Slovstveni in kulturnozgodovinski vodnik II – Štajerska z obrobjem«. Pri listanju po tem Vodniku, ki nas popelje iz kraja v kraj in opozori med drugim na pisatelje, pesnike in drugačne literate, ki so živeli in delali v posameznih krajih, je po mojem mnenju zopet močno opazno, da je planinska literatura slabo prikazana in če ni beseda pregraba – zapostavljena.

Res je, da Vodnik kot tak ne more obširno opisovati dela posameznikov. Vendar se vprašam, ali ni premalo napisano o **bratih Tomiňšek**: »Odpravimo se ob Dreti navzdol po Zadrečki dolini. – Na Slatini med Gornjim Gradom in Bočno sta se rodila literarni zgodovinar, opisovalc domačega narečja **Josip Tomiňšek** (1872–1954) ter njegov brat, sicer pomemben planinec **Fran Tomiňšek**.«

Mogoče ne bo odveč, da v potrditev misli, da je informacija v Vodniku pomanjkljiva, prepišemo, kaj je o Josipu Tomiňšku napisal **Peter Weiss**, ko je v Savinjskih Novicah opisal »Zna-